

Bryssel, 7. marraskuuta 2025
(OR. en)

14932/25

EDUC 416
SOC 735
EMPL 486
COMPET 1125
DIGIT 222
ENV 1173

ILMOITUS

Lähettiläjä:	Puheenjohtajavaltio
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Ammatillisen koulutuksen rooli kilpailukyvyn ja selviytymiskyvyn lisäämisessä – <i>Keskustelu</i>

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena puheenjohtajavaltion valmisteluasiakirja asiakohdassa mainitusta aiheesta neuvostossa (koulutus, nuoriso, kulttuuri ja urheilu) 27. marraskuuta 2025 käytävää keskustelua varten.

Ammatillisen koulutuksen rooli kilpailukyvyn ja selviytymiskyvyn lisäämisessä

Puheenjohtajavaltion valmisteluasiakirja

Ammatillinen koulutus Euroopan selkärangana

Ammatillinen koulutus on ollut useiden vuosien ajan keskeinen kysymys eurooppalaisessa yhteistyössä. Erittäin ammattitaitoisen työvoiman tarve on käynyt Euroopassa yhä ilmeisemmäksi, sillä vihreä ja digitaalinen siirtymä ja väestörakenteen muutos etenevät nopeasti ja torjuttavana on yhä uusia turvallisuushuolia, kuten elintärkeään infrastruktuuriin kohdistuvia hybridi-iskuja. Kuitenkin aivan liian monissa Euroopan maissa on edelleen osaamisvajetta, ammatillisen koulutuksen suosio on vähäistä, koulutuksen keskeyttämisaste on korkea ja käsitykset siitä, että ammattikoulutus on vähemmän arvokasta kuin akateeminen koulutus, istuvat sitkaasti. Näin ollen on ensiarvoisen tärkeää vahvistaa paitsi Euroopan kilpailukykyä myös sen taloudellista ja demokraattista selviytymiskykyä sekä kykyä tarjota kaikille yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen, elinikäiseen oppimiseen ja laadukkaisiin työpaikkoihin.

Ammatillinen koulutus kilpailukyvyn ja selviytymiskyvyn tukipilarina

Koulutus on keskeinen osa Euroopan unionin talous- ja sosiaalipoliittista ohjelmaa. EU:n tasolla on viime vuosina käynnistetty useita aloitteita, joiden tarkoituksena on vahvistaa Euroopan kilpailukykyä ja sen taloudellista ja demokraattista selviytymiskykyä sekä tarjota kaikille yhtäläiset mahdollisuudet koulutukseen, elinikäiseen oppimiseen ja laadukkaisiin työpaikkoihin. Nämä aloitteet on suunnattu koulutukseen, osaamisen kehittämiseen ja elinikäiseen oppimiseen osallistumiseen. Kyseessä ovat muun muassa kestävä kilpailukyky, sosiaalista oikeudenmukaisuutta ja selviytymiskykyä tukevasta ammatillisesta koulutuksesta 24 päivänä marraskuuta 2020 annettu neuvoston suositus¹ sekä komission aloitteet, kuten Euroopan osaamisohjelma², digitaalisen koulutuksen toimintasuunnitelma 2021–2027³ ja osaamissopimus.

¹ EUVL C 417, 2.12.2020, s. 1.

² COM(2020) 274 final.

³ COM(2020) 624 final.

Euroopan kilpailukyvyn tulevaisuudesta vuonna 2024 annetussa Draghin raportissa korostetaan, että investoinnit osaamiseen, erityisesti ammatilliseen ja tekniseen osaamiseen, ovat keskeisen tärkeitä Euroopan strategisen riippumattomuuden, innovoinnin ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden kannalta. Raportissa tuodaan esiin useita koulutukseen liittyviä haasteita, kuten ammatillisen koulutuksen mukauttaminen työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin, koulutustason lasku, heikommista lähtökohdista tulevien opiskelijoille annettavan tuen puute, luonnontieteiden, matematiikan, tekniikan ja teknologia-alan (STEM) osaajien riittämätön hyödyntäminen ja digitaalisten perustaitojen vakava puute.

Näiden haasteiden esittelyn jälkeen raportissa kehoitetaan laatimaan eurooppalainen strategia, jolla pyritään korjaamaan osaamisvajeet ja jossa keskitytään koulutuksen kaikkiin vaiheisiin. Siinä korostetaan myös tarvetta vahvistaa muun muassa perustason luku- ja laskutaitoja, digitaalisia taitoja, vihreitä taitoja, STEM-taitoja ja monialaisia taitoja.

Näiden havaintojen ja suositusten perusteella ammatillista koulutusta on pyrittävä kehittämään edelleen houkuttelevana ja laadukkaana koulutusväylänä, joka tarjoaa oppijoille lupaavia uramahdollisuuksia.

Toteutetaan koordinoituja toimia ammatillisen koulutuksen roolin vahvistamiseksi

Jäsenvaltioiden toimista huolimatta EU:n yhteisten haasteiden keskiössä ovat edelleen houkuttelevuuden lisääminen, työmarkkinarelevanssi, osallistavuus ja kumppanuudet, mukaan lukien opinto-ohjaus, työssäoppiminen, digitalisaatio ja ylempi ammatillinen koulutus.

Tässä yhteydessä tulevalla eurooppalaisella koulutusyhteistyöllä, jota tehdään erityisesti ammatillisen koulutuksen kaikilla tasoilla, olisi edelleen tuettava eri maiden pyrkimyksiä vastata työmarkkinoiden tarpeisiin, lisätä huippuosaamista ja osallistavuutta sekä edistää ammatillisen koulutuksen järjestelmien innovointia. Samanaikaisesti koulutuksella, ammatillinen koulutus mukaan lukien, on varmistettava kunkin ammattitaito sekä kyky toimia aktiivisesti demokraattisissa yhteiskunnissa.

Euroopan tason toimilla olisi vahvistettava ja täydennettävä kansallisia uudistuksia tarjoamalla ohjausta, välineitä ja foorumeita yhteistyötä varten, jotta ammatillisella koulutuksella voidaan todella edistää yhteiskunnan selviytymiskykyä ja kilpailukykyä. Lisäksi eurooppalaisen ammatillisen koulutuksen koko potentiaalin hyödyntämisen kannalta on olennaisen tärkeää tehdä kaikilla tasoilla tiivistä yhteistyötä koulutuksen tarjoajien sekä kaikkien yritysten ja viranomaisten välillä, jotta voidaan varmistaa, että ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmat ovat edelleen merkityksellisiä ja vastaavat työmarkkinoiden muuttuviin tarpeisiin ja yhteiskunnallisiin vaatimuksiin. Tällainen monitahoinen yhteistyö parantaa koulutuksen laatua, edistää innovointia, vahvistaa oppijoiden mahdollisuuksia päästä korkeakoulutukseen ja/tai työllistyä mielekkäällä tavalla ja antaa ihmisille mahdollisuuden osallistua aktiivisesti demokraattisiin yhteiskuntiin. Siten vahvistetaan Euroopan talouksien yleistä kilpailukykyä.

Edellä esitetyn perusteella puheenjohtajavaltio pyytää ministereitä vastaamaan jäljempänä esitettyihin kysymyksiin asiasta käytävää keskustelua varten. Pyydämme rajoittamaan puheenvuorot kolmeen minuuttiin.

- Miten ammatillisen koulutuksen ohjelmat voidaan sovittaa paremmin työmarkkinoiden tarpeisiin ja samalla varmistaa kaikille ammatillisen koulutuksen oppijoille osallistava koulutus, josta he saavat tarvittavat ammatilliset ja yhteiskunnalliset taidot?
- Miten voidaan lisätä ammatillisen koulutuksen ohjelmien, erityisesti STEM-aineiden koulutuksen, houkuttelevuuden lisäksi myös sukupuolten tasapuolista edustusta kyseisissä ohjelmissa?